

Służba Więzienna

Jednymi z pierwszymi aktów prawnych wydanych w odrodzonej Polsce po I wojnie światowej, na mocy których powołano tzw. Straż Więzienną były dekrety z dnia 7 – 8 lutego 1919 r. w sprawie “Okręgowych Dyrekcji Więziennych” oraz w sprawie “Tymczasowych Przepisów Więziennych”.

W okresie międzywojennym w Polsce funkcjonowało ponad 300 jednostek penitencjarnych, w których pracowało około 4 tysięcy funkcjonariuszy i pracowników cywilnych. W 1924 r. powstała Centralna Szkoła Ministerstwa Sprawiedliwości, w której szkolono funkcjonariuszy Straży Więziennej.

LOGO SW

Straż Więzienna była pierwszą formacją mundurową w Polsce, która oficjalnie umożliwiła kobietom służbę w swoich szeregach. Już w pierwszych przepisach jest mowa o „dozorcach i dozorczyńiach”. Był to Dekret Rady Ministrów o tymczasowych przepisach więziennych z 1919 r., art. 3.

CZY WIESZ... CZYM JEST SŁUŻBA WIĘZIENNA?

Odpowiedź na to pytanie znajdziemy w Ustawie z dnia 9 kwietnia 2010 r. o Służbie Więziennej*. Jest umundurowaną i uzbrojoną formacją apolityczną podległą Ministrowi Sprawiedliwości, posiadającą własną strukturę organizacyjną (art. 1). Więziennictwo pełni istotną rolę w działaniach podejmowanych na rzecz zapewnienia porządku i bezpieczeństwa publicznego. Chroni społeczeństwo przed sprawcami przestępstw - osadzonymi w zakładach karnych i aresztach śledczych, nie tylko izolując ich od społeczeństwa, ale przygotowując do poprawnego funkcjonowania w nim po odbyciu kary, bez wchodzenia w konflikt z prawem, powstrzymywania się od powrotu do popełniania przestępstw, prowadząc oddziaływania resocjalizacyjne i readaptacyjne.

ZADANIE NR 1

Komu podlega Służba Więzienna?

Podpowiedź! Sprawdź art. 1 ustawy z dnia 9 kwietnia 2010 r. o Służbie Więziennej

ZADANIE NR 2

Kto kieruje Służbą Więzienną?

Podpowiedź! Sprawdź art. 10 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 9 kwietnia 2010 r. o Służbie Więziennej

CZY WIESZ... JAKIE SĄ ZADANIA SŁUŻBY WIĘZIENNEJ?

Do podstawowych zadań Służby Więziennej należą:

- prowadzenie działań penitencjarnych i resocjalizacyjnych;
- humanitarne traktowanie osób pozbawionych wolności;
- ochrona społeczeństwa przed sprawcami przestępstw osadzonymi w zakładach karnych i aresztach śledczych;
- zapewnienie w zakładach karnych i aresztach śledczych porządku i bezpieczeństwa.

Powyższe działania wykonuje szereg osób: psycholog, wychowawca, pielęgniarka, lekarz, kucharz, kierowca, strażnik

Szczegółowe zadania Służby Więziennej zostały określone w ustawie o Służbie Więziennej, m.in. w art. 2 ust. 2.

STRUKTURA SŁUŻBY WIĘZIENNEJ

ZADANIE NR 3

Ile w Polsce jest Okręgowych Inspektoratów Służby Więziennej?

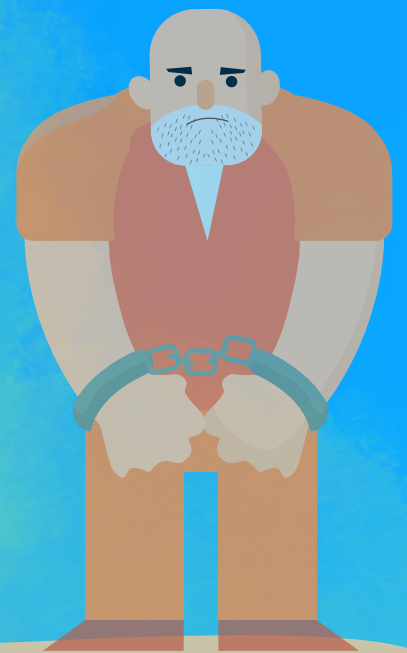
- A. 20
- B. 30
- C. 11

Zakład karny to miejsce, do którego trafiają osoby, wobec których sąd w prawomocnym wyroku skazującym orzekł karę pozbawienia wolności. Do aresztu śledczego trafiają osoby, wobec których toczy się postępowanie przygotowawcze lub sądowe, jednak nie zostali jeszcze skazani.

Zakłady Karne dzielą się na:

1. zamknięte,
2. półotwarte,
3. otwarte.

Art. 69 kodeksu karnego wykonawczego wyróżnia cztery rodzaje zakładów karnych:

- dla młodocianych (M),
- dla odbywających karę po raz pierwszy (P),
- dla recydywistów penitencjarnych (dla osób, które wcześniej przebywały w zakładzie karnym za inne popełnione przestępstwo) (R),
- dla odbywających karę aresztu wojskowego (W)

ZADANIE NR 4

Ile w Polsce jest łącznie placówek penitencjarnych (w tym: zakładów karnych, aresztów śledczych, oddziałów tymczasowych i zewnętrznych)?

A. 341

B. 176

C. 50

Ponadto, podstawowym podziałem są zakłady karne dla mężczyzn i dla kobiet.

W POLSCE WYRÓŻNIA SIĘ TRZY TYPY ZAKŁADÓW KARNYCH?

Różnią się od siebie przede wszystkim stopniem zabezpieczeń, izolacji skazanych oraz sposobu poruszania więźniów.

O umieszczeniu skazanego w wybranym zakładzie karnym określonego typu decyduje tzw. Komisja Penitencjarna bądź sąd w wyroku skazującym.

ZAKŁADY KARNE

ZAKŁAD ZAMKNIĘTY

Trafiają tu skazani, którzy popełnili najcięższe przestępstwa, np. działali w zorganizowanej grupie przestępczej, zostali skazani na karę dożywocia lub 25 lat pozbawienia wolności.

Osadzeni są zamknięci w celach przez cały dzień, a ich ruch ograniczony jest do minimum. Decyzję o otwarciu cel na określony czas w ciągu dnia podejmuje dyrektor zakładu. Poruszanie się po terenie zakładu odbywa się w sposób zorganizowany i pod dozorem. Skazani korzystają z własnej bielizny i obuwia, lecz posiadanie własnych ubrań wymaga zgody dyrektora. Osadzonym nie są udzielane przepustki i przysługują im dwa widzenia w miesiącu, które są całkowicie kontrolowane przez funkcjonariusza. Kontrolowane są również rozmowy telefoniczne oraz korespondencja.

ZAKŁAD PÓŁOTWARTY

Co do zasady, trafiają tu osoby, które popełniły przestępstwo po raz pierwszy lub przestępstwo cechujące się mniejszym stopniem społecznej szkodliwości czynu. Cele skazanych pozostają otwarte w dzień, zaś w porze nocnej mogą być zamknięte. Skazani mogą korzystać z własnej odzieży, bielizny, obuwia. Osadzeni mogą poruszać się po terenie zakładu w czasie i miejscach ustalonych w porządku wewnętrznym zakładu, określonym przez dyrektora. Skazanym przysługują przepustki, ale nie częściej niż raz na dwa miesiące i na okres nieprzekraczający łącznie 14 dni w roku. Możliwe są trzy widzenia w miesiącu oraz sprawowanie kontroli nad widzeniami czy korespondencją osadzonego.

ZAKŁAD OTWARTY

Osadzonym przysługują pewne uprawnienia, m.in. nielimitowane widzenia, rozmowy telefoniczne, wykorzystanie pieniędzy z depozytu, udział w wydarzeniach kulturowych poza zakładem. Skazani mogą podejmować prace, do której mają prawo udać się samodzielnie. Wobec więźniów w tego typu zakładach zakłada się tezę, że po odbyciu kary pozbawienia wolności nie powrócą do przestępczego życia. Cele są otwarte całą dobę. Osadzeni mogą uzyskać przepustki na czas nieprzekraczający 28 dni w roku, nie częściej niż raz w miesiącu. Rozmowy w trakcie widzeń oraz korespondencja nie podlegają kontroli.

Skazani w zależności od przebiegu procesu resocjalizacyjnego mogą być przenoszeni pomiędzy zakładami różnego typu.

CZY WIESZ, ŻE... KARĘ POZBAWIENIA WOLNOŚCI MOŻNA WYKONAĆ RÓWNIEŻ POZA ZAKŁADEM KARNYM I ARESZTEM ŚLED CZYM?

Sąd lub Komisja Penitencjarna mogą skierować skazanego do odbywania kary poza zakładem karnym w systemie dozoru elektronicznego. To nieizolacyjny system wykonywania kary pozbawienia wolności. Kontroluje on wykonywanie przez skazanego obowiązków przy pomocy urządzeń elektronicznych i umożliwia odbywanie kary pozbawienia wolności w domu lub innym wyznaczonym miejscu.

ZADANIE NR 5*

Jakie zadania ma Służba Więzienna?

- A) sprzątanie cel więźniom;
- B) edukacja prawna młodzieży związana z prewencją przestępstw;
- C) ochrona społeczeństwa przed sprawcami przestępstw;
- D) humanitarne traktowanie osób pozbawionych wolności.

*Uwaga! Więcej odpowiedzi jest prawdziwych!

ZADANIE NR 6

Kto jest patronem Służby Więziennej?

- A) Św. Paweł;
- B) Św. Florian;
- C) Św. Benedykt.

ZADANIE NR 7

Jakie warunki trzeba spełnić, aby zostać funkcjonariuszem lub pracownikiem Służby Więziennej?

Podpowiedź! Sprawdź art. 29 ustawy z dnia 9 kwietnia 2010 r. o Służbie Więziennej

CIEKAWOSTKA!

Służba Więzienna prowadzi również szkoły. Obecnie działa ich 18 na terenie całej polski, w których przeciętnie co roku uczy się ok. 3500 – 4000 uczniów. Szkoły w więzieniu realizują te same podstawy programowe jak szkoły „zwykłe”.

Służba Więzienna

POPRAWNE ODPOWIEDZI

ZADANIE NR 1

Ministrowi Sprawiedliwości

ZADANIE NR 2

Dyrektor Generalny podległy
Ministrowi Sprawiedliwości

ZADANIE NR 3

C

ZADANIE NR 4

B

ZADANIE NR 5

B, C, D

ZADANIE NR 6

A

ZADANIE NR 7

Sprawdź art. 29 ustawy
z dnia 9 kwietnia 2010 r. o Służbie Więziennej

Art. 29. Pracownikiem może być osoba, która:

- 1) ukończyła 18 lat i ma pełną zdolność do czynności prawnych oraz korzysta z pełni praw publicznych;
- 2) daje rękojmię prawidłowego wykonywania powierzonych zadań;
- 3) nie była skazana prawomocnym wyrokiem sądu za przestępstwo umyślne lub umyślne przestępstwo skarbowe albo wobec której nie został wydany prawomocny wyrok warunkowo umarzający postępowanie karne o takie przestępstwo, a także nie toczy się przeciwko niej postępowanie karne o takie przestępstwo;
- 4) ma odpowiednie do zajmowanego stanowiska wykształcenie;
- 5) daje rękojmię zachowania tajemnicy stosownie do wymogów określonych w przepisach ustawy z dnia 5 sierpnia 2010 r. o ochronie informacji niejawnych;
- 6) posiada zdolność psychiczną i fizyczną pozwalającą na zatrudnienie na określonym stanowisku, którą ustala służba medycyny pracy.